

Barraca 18 de les Llobatones

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Llobatones
Alçada: 377

Coordenades:

Latitud: 41.64884
Longitud: 1.9026
UTM Est (X): 408617
UTM Nord (Y): 4611370

Classificació

Número de fitxa: 08179 - 408
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Modern
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: El pi que creix al seu costat i que ja té unes dimensions considerables i està començant a malmetre la construcció.
Protecció: Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08178A00900009000000
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló, Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dl., 10/06/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al sud-oest de la Pòpia. L'accés es fa pel camí de les Llobatones en direcció al Cellers. Un cop deixada la masia enrere, el camí transcorre paral·lel al torrent del Cellers pel seu vessant hidrogràfic esquerre fins arribar a un tram costerut i en molt mal estat. Un cop dalt, deixar el camí de mà esquerra que mena a la masia del Cellers i entrar per una pista oberta per la instal·lació i manteniment de la línia elèctrica. El camí travessa per damunt d'una balma que es troba en el tram de capçalera del torrent del Sallés o Cellers. Cal continuar per la pista que va pujant suaument fins arribar a una bifurcació. Deixar el camí de la dret i agafar el trencall de mà esquerra fins al final. La construcció es localitza a mà dreta de la pista al costat mateix d'un pi que li fa ombra, a una vintena de metres abans de trobar la torre d'alta tensió. És del tipus àeria aïllada, de planta circular que mesura 2,40 m de diàmetre interior. La porta, orientada al sud-oest, fa 1,35 m d'alçada per 0,65 m d'amplada màxima a l'exterior i de 0,45 m a l'interior. Els muntants suporten una llinda, plana amb contra llinda a l'interior que li permet guanyar en alçada. El gruix dels murs és de 0,60 m. El voladís es conserva gairebé sencer, que al davant de la porta d'accés és d'1,85 m. La coberta és de falsa cúpula, realitzada per aproximació de filades; la seva alçada màxima és de 2,50 m. A l'exterior, malgrat observar-s'hi algun sèdum, ha perdut gairebé tot el recobriment de terra i actualment hi ha molta pinassa que li cau al damunt. A nivell constructiu, el seu interior és molt interessant ja que té un triple tinell sobreposat i un fúmeral o xemeneia integrat a la corona. Aquest darrer és localitza entrant a mà esquerra. Està perfectament executat. A mà dreta hi ha l'espitllera, orientada al sud-oest i a mà dreta un tinell (0,30 m d'amplada per 0,28 m d'alçada per 0,30 m de fons). Mentre que entrant a mà dreta hi ha el triple tinell. De baix cap a dalt mesura: arran de terra, 0,40 m de costat per 0,55 m d'alçada, mentre que el del mig fa 0,35 m d'amplada per 0,45 m d'alçada per 0,44 m de fons. Finalment el superior, més petit i baix fa 0,25 m d'amplada per 0,18 m d'alçada per 0,25 m de fondària. Històricament la barraca està situada en terres del mas de les Ferreres.

Observacions:

Aquesta barraca no consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca. Ha estat localitzada visualitzant ortofotos del visor de l'ICGC.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra

construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

